

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Příloha

k usnesení vlády
ze dne 11. srpna 2010 č. 564

Stanovisko

vlády k návrhu zákona o zrušení listinných akcií na majitele a o změně některých souvisejících zákonů (sněmovní tisk č. 22)

Vláda na jednání své schůze dne 11. srpna 2010 projednala a posoudila návrh zákona o zrušení listinných akcií na majitele a o změně některých souvisejících zákonů (sněmovní tisk č. 22), a vyslovila s tímto návrhem zákona **nesouhlas**, a to zejména z dále uvedených důvodů.

1. Předložený návrh zákona představuje nepřiměřený zásah do soukromých práv osob, chráněných Ústavou a Listinou základních práv a svobod. Nepřiměřenost předloženého návrhu zákona spočívá v tom, že za cenu značného narušení zmíněných práv a soukromoprávního uspořádání vnitřní organizace akciových společností zavádí opatření, která nevedou k deklarovaným cílům, tj. ke zvýšení transparentnosti akcionářské struktury a k zabránění zneužívání listinných akcií na majitele například při rozhodování o veřejných zakázkách. Navrhovaná právní úprava nepostihuje celou řadu legálních a legitimních metod, které i po přijetí předloženého návrhu zákona umožní zakrýt skutečné vlastnictví v akciové společnosti (jedná se například o vlastnictví akcií přes další osobu, domicilovanou v jiné jurisdikci, která neumožňuje zjištění skutečných vlastníků, nebo založení společnosti podle práva cizího státu, které rovněž neumožňuje zjištění skutečných vlastníků, a následné přenesení sídla této společnosti do České republiky, anebo též využití tichého společenství a jiné).

2. Navrhovaná právní úprava přitom představuje i značné finanční náklady pro neurčitý počet akciových společností a akcionářů; přesto předkladatelé návrhu zákona k této skutečnosti nepřihlížejí a v důvodové zprávě příslušnou analýzu negativních dopadů na podnikatelské prostředí vůbec neuvádějí.

3. Z judikatury Ústavního soudu vyplývá, že právní předpis musí projít tzv. testem proporcionality, během kterého se zkoumá, zda je způsobilý dosáhnout zamýšleného cíle, jímž je ochrana jiného základního práva, zda splňuje kritérium potřeby, podle něhož je povoleno použití pouze těch prostředků, jež jsou ve vztahu k dotčeným základním právům a svobodám nejšetrnější, a zda splňuje kritérium přiměřenosti v užším smyslu, podle kterého újma na základním právu nesmí být nepřiměřená ve vztahu k zamýšlenému cíli. Vzhledem ke shora uvedeným výhradám je vláda přesvědčena, že předložený návrh zákona těmto kritériím neodpovídá.

4. Návrh právní úpravy vykazuje rovněž celou řadu nedostatků legislativně technického charakteru. Například v případě povinného způsobu přeměny (§ 4 odst. 1 části první návrhu zákona), kde je výlučně navrhována přeměna podoby akcie, není z návrhu jasné, proč by měly být akciové společnosti nuceny ke změně podoby akcií, která by ve svém důsledku pro ně znamenala značné administrativní náklady, pokud by deklarovaného cíle bylo možno dosáhnout také změnou formy akcií. Dále není v předloženém návrhu zákona zohledněno příslušné ustanovení zákona o cenných papírech, podle kterého je akcie na jméno cenným papírem na řad; v této souvislosti je nepřesný návrh novely obchodního zákoníku. Důvodová zpráva je neúplná, jak již bylo zmíněno, a rovněž nepřesná, neboť odůvodňuje i návrh úpravy zákona o daních z příjmů, který však není v předloženém návrhu zákona obsažen.

5. Vláda současně konstatuje, že Evropská unie nepožaduje od členských států zrušení listinných akcií na majitele, ale pouze doporučuje zavedení přiměřených opatření, která zajistí, že tyto akcie nebudou zneužívány například k legalizaci výnosů z trestné činnosti.

6. Vláda závěrem zdůrazňuje, že téma zrušení listinných akcií na majitele bylo v České republice diskutováno, a to především při přípravě návrhu zákona o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), přičemž většina odborníků zaujala rovněž negativní stanovisko.